

CITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Entered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 123 — Štev. 123

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, TUESDAY, JUNE 23, 1942 — TOREK, 23. JUNIJA, 1942

VOLUME L — LETNIK L

SIGN YOUR WAR BOND PLEDGE
WHEN THE MINUTE MAN CALLS AT YOUR HOME
JUNE 14 - 24

POMOČ RUSIJI NA BOJIŠČU

ODKAR STA V ČETRTEK PREJŠNJEGA TEDNA PREDSEDNIK ROOSEVELT IN ANGLEŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK WINSTON CHURCHILL PRIČELA SVOJA VOJNA POSVETOVANJA, STA SI NOČI PRVIČ OBJAVILA O TEM SKUPNO URADNO POROČILO, KI PRAVI, DA STA SE POPOLNOMA SPORAZUMELA O VSEH TEŽAVNIH ZADEVAH, KI SE ČAKAJO ZDRUŽENE NARODE.

Besedilo poročila je bilo zelo skrbno izbrano, da ne bi bili osišču izdani vojni načrti združenih narodov.

Med drugim pravi skupna izjava:

"Poglaviti cilj je najhitrejša in največja koncentracija vojaške sile na sovražnika in še večje združenje vseh prizadevanj, ki so se v preteklosti pričele in razvijale in zadržati napori združenih narodov."

V tem poročilu ni povedano, ako je angleški poraz v Libiji kaj volilval glede druge fronte, o kateri je že bilo dogovorjeno med Združenimi državami, Anglijo in Rusijo.

Po mnenju vojaških krogov je z ozirom na nemško prodiranje proti Egiptu pomagati Angliji, da se afriška fronta zdrži, kar je važnejše, kot pa odpreti kako novo fronto na evropski celini.

Harry L. Hopkins govoril na shorovanju za Russian Relief v New Yorku

So pa drugi, ki mislijo, da je zaradi porazov treba hitro pričeti z ofenzivo, da bo Hitler prisiljen poslati svoje vojake na razne fronte. Tako je Harry L. Hopkins, ki je prvi svetovalec predsednika Roosevelta, v svojem govoru v Madison Square Garden v New Yorku ob priliki velikega zborovanja za ruski vojni relief rekel, da bodo navzile gosodanjim potrazom odprte ne samo druga, temveč, če treba tudi tretja in četrta fronta, tako da bo nemška armada stisnjena v obroč zavezniškega ofenzivnega jekla.

Hopkins je najbrže mislil na novo fronto v Italiji, ko je rekel, da se bo Italija zrušila kot napihnjena goba pod prvim navalom močne sile. To se pa more samo domnevati, kajti predsednik Roosevelt in Churchill sta v svojem poročilu rekla, da ni mogoče iz vojaških razlogov objavit, o čem sta razpravljala.

Da pa je bilo na konferenci glede nove ofenzive sklenjenega nekaj gotovega, je zopet razvidno iz naslednjih Hopkinsovih besed:

"Predsednika in Churchilla sem nocoj pustil v Washingtonu v razgovoru. Izguba Tobrauka je bilo veliko razočaranje. In tudi druga vojna poročila danes niso bila prav dobra. Ta dva moža razpravljata o tem, kje je treba napraviti kak strateški korak in kako se je mogoče izogniti pogreškam.

"Ko sem odšel na vlak, sem vprašal predsednika, ako želi na to sejo poslati kako sporočilo. In rekel je: 'Da, povej jim, da bomo Rusiji dali pomoč na bojnem polju. Naše oborožene sile bodo vdarile o pravem času in na pravem kraju in ruska fronta ne bo padla.'"

Iz uradnega poročila o posvetovanju je tudi razvidno, da sta imela razgovore v Washingtonu in Hopkins je tudi povedal, da se Churchill naha-

Churchill zagotavlja Rusiji pomoč

Ob prvi obletnici rusko-nemške vojne je angleški ministri Churchill poslal Josipu Stali nu naslednje sporočilo:

"Ko Sovjetska Unija stopa v drugo leto vojne, Vam jaz kot ministri predsednik Anglije, ki bo v nekaj mesecih stopila v četrto leto vojne, voditelju velikega sovjetskega naroda ponovno izražam naše občudovanje velikanske obrambe vaših oboroženih sil, guerilskih čet in civilnih delavcev tekom preteklega leta in naše trdno prepričanje, da bodo te pridobitve enake ali pa še večje v prihodnjih mesecih.

Vojaška zveza naših dveh dežel in naših drugih zaveznic, katerim so se pridružili velikanski viri Združenih držav, bo prav gotovo spravila naše sovražnike na kolena.

Na nas morete računati, da vam bomo pomagali z vsemi sredstvi, ki so na razpolago.

Tekom leta, ki je poteklo, odkar je Hitler napadel vašo deželo brez svariha, so bili odnosi med dvema našima deželoma in narodom stopnjevano ojačeni. Nismo mislili samo na preteklost, temveč tudi na bodočnost in naša pogodba vojaške zveze v vojni proti Hitlerjevi Nemčiji in o sodelovanju in medsebojni pomoči v povojni dobi, sklenjena tekom obiska Mr. Molotova v naši deželi, je bila iskreno pozdravljena od strani angleškega naroda in kakor vem, tudi od strani sovjetskega naroda.

Ta pogodba je zaobljuba, da moramo premagati našega sovražnika in, kadar bo vojne konec, da postavimo trajen mir za vse svobodo ljubeče narode."

V bojih s četniki pri Gospiću v Liki

je padel vstaški voditelj Marko Frković. (JIC)

Prepovedano je fotografirati mostove čez Savo v Zagrebu ali zadrževati se na Savskem mostu. (JIC)

naznanjeno, da se bodo posveja v Beli hiši. Prej pa je bilo tovanja vršila na kraju, ki ne bo naznanjen.

Včeraj so prihajali v Belo hišo vsi poglaviti uradniki iz raznih vladnih uradov in so bili navzoči pri predsedniškem in Churchillovem posvetovanju.

Izjava predsednikovega tajnika Stephena Early-ja
Predsednikov tajnik Stephen Early je rekel, da je večrajše uradno poročilo samo začasno in da bo pozneje objavljeno natančneje poročilo. Early je tudi rekel, da se predsednik in Churchill posvetujeta dan in noč in sta pogosto popolnoma sama. Včasih pa so pri njih najvišji častniki in vojaški svetovaleci. Včasih pa imajo tudi častniki sami sejo.

Angleški ministri predsednik Winston Churchill je že drugič prišel v Ameriko na važne razgovore s predsednikom.

Ruski vojni relief

Sinoči je bilo v Madison Square Garden v New Yorku zborovanje za Russian War Relief. V velikanski dvorani se je zbralo okoli 20.000 ljudi.

Russian War Relief, Inc., je organizacija, katero so ustanovili ameriški veleindustriji in veletrgovci ter je bilo ob prvi obletnici nemškega vpada v Rusijo sklicano zborovanje, medtem ko sta governor Lehman in šupan La Guardia ta teden razglasila za Russian War Relief Week. Organizacija ima podružnice po raznih krajih Združenih držav ter si je nadela za cilj, da zbere sklad \$6.000.000.

Sedeži v Madison Square Garden so bili od 50c do \$2.50 in so bile vse vstopnice že prej razprodane.

Od septembra, ko je bila organizacija ustanovljena, je bilo že nabranega \$2.000.000, večraj pa se je ta sklad povečal za najmanj \$500.000. Med nimi, ki so darovali večje vsote, so filantropisti, korporacije, delavske unije in razni posamezniki. United States Steel Corporation je darovala 75 tisoč dolarjev, Bethlehem Steel Corporation \$25.000, John D. Rockefeller je poslal ček za \$50.000 skupno s pismom, ki med drugim pravi: "To je izraz mojega občudovanja tega, kar ruska armada dela, to je njeno junastvo in njena požrtvovalna ndanost do domovine."

National Maritime Union je prispevala \$25.000, ravno toliko tudi International Business Machines Co., The International General Electric in Gene-

ral Electric Company skupaj \$30.000, The International Ladies Garment Workers Union \$20.000, The War Emergency Board of the Fur Industry \$27.000. Prispevki od enega dolarja pa do več tisoč dolarjev so prihajali kot bi zrelo sadje padalo z drevesa.

Zborovanje je vodil član zveznega najvišjega sodišča Reed. Govorniki so bili: prvi svetovalec predsednika Roosevelta Harry L. Hopkins, šupan La Guardia, predsednik AFL Wm. Green in ruski poslanik Maksim Litvinov.

Značilno pa je, da Litvinov v svojem govoru ni nikdar rabil besede Russia, temveč vedno Soviet Union.

NEMCI PRED SEVA STOPOLOM.

Poročila, ki prihajajo v Moskvo s Krima, le malo pojasnjujejo položaj pri Sebastopolu, ki je baje kritičen. Nemcem se je posrečilo prebiti široko vrzel v ruske utrube sever, od mesta. Rusko poročilo pravi, da so Rusi odbili pet nemških napadov na hrib južno od Sebastopola.

Nemci z veliko silo napadajo Sebastopol in zlasti na severni strani mesta se poslužujejo največjih tankov. Na južni strani so v prvi bojni vrsti večinoma Rumunci.

Krvavo leto v Rusiji

Ob koncu prvega leta se Nemci še vedno bore v Rusiji, pa so še daleč od cilja, ki si ga je postavil Hitler 22. junija lanskega leta, ko je vpadel v Rusijo.

Prvo leto vojne je videlo največje zmage, pa tudi največje poraze za nemške armade.

Po ruskem zatrdilu so Nemci imeli 5.600.000 mrtvih, ranjenih in vjetih; Berlin je pred enim mesecem priznal 1.500.000 izgub. V prvih petih mesecih so nemške armade pregazile 500.000 kvadratnih milj ozemlja in podjarmile 42.500.000 ljudi.

V petih zimskih mesecih pa so Nemci izgubili eno petino zavzetega ozemlja. Spomladi so Nemci pričeli ofenzivo na Krimu in so Rusom iztrgali iz rok polotok Kerč. Rusi so pričeli ofenzivo v Ukrajini, kjer je sedaj primeroma mirno, na Krimu pa Nemci z vso

ljutostjo napadajo Sebastopol. Pred šestimi meseci so Nemci trdili, da so imeli Rusi 8 do 10 milijonov izgub; Rusi so jih priznali 3.000.000. Navzile tem velikanski izgubam pa so Rusi pokazali občudovanja vredno odprtost ter obenem Nemcem dokazali, da niso nepremagljivi.

Djakovskega škofa

Anton Akšamovića so na njegove lastno prošnjo vpokojili. (JIC)

V Petrinji

je bila svečana žalna služba božja za vstaškimi letaki, ki so padli v službi Nemcev. (JIC)

Vesti o Jugoslaviji iz raznih virov

Junaški boj generala Mihajlovića:

Iz Ankare prihajajo vesti o pospešenem gibanju Mihajlovićeve jugoslovanske vojske in o planinskih bojih s četami osišč:

Po vesteh iz Ankare trpi sedaj hušjo lakoto, in hušje pomankanje živeža in opreme kot pred letom dni. Kazenske ekspedicije osišča so njihove vrste razredkile. Vendar se bore še vedno z isto odločnostjo.

Pozna se, da so Mihajlovićevo napadi na železnice, vojaške ceste, mostove in osiščne vojašnice Rusom pozorni mnogo pomagali. Pozneje so se Nemci odločili, da svoje vojske bolj potrebujejo za spomladansko ofenzivo v Rusiji. Na njihovo mesto so poslali bolgarske in madžarske posadke v boj proti jugoslovanskemu odporu.

Mihajlovića vojska ima planinske predele še vedno v svoji oblasti.

Italijanska vojska v "Neodvisni":

Protifašistični italijanski list "Nazioni Unite" poroča, da drži italijanska fašistična vlada v Zagrebu veliko število italijanskih vojakov, oddelek fašistične policije in oddelek karabinerjev. V Hrvatski so: dvanaajsta, trinajsta, štirinajsta, petnajsta, dva in trideseta in šestinpetdeseta italijanska pehotna divizija.

"Obnova":

General Nedić je sprejel gosposdarske predstavnike. V svojem govoru je razložil, da so za usodo bivše Jugoslavije odgovorni politični zločinci. Izjavil je, da je danes komunizem uničen in da se nikdar več ne bo pojavil med srbskim narodom. Pri koncu svojega govora je Nedić prosil goste, naj pripravijo prebivalstvu, naj za svojo lastno korist ne poslušajo škodljive propagande iz Londona in Moskve, s katero skušajo upropasti srbski narod. Notranji minister Ačimović je imel prav tako svoj go-

vor. Naslikal je delavnost bivših politikarjev in državnikov, ki so delali po navodilih iz tujih krogov in za inozemstvo.

"Kaertner Grenzruf":

Gauletter Brenner je obiskal v spremstvu generala Roesnerja policijske oddelke na Bledu. V svojem govoru se je zahvalil policiji za njeno naporno delo pri vračanju dežele v njeno prvotno stanje. Dejal je, da se lahko ponašajo s tem, da so sodelovali pri novi priključitvi teh krajev k Rajhu."

Bern, 19. junija, telefonično:

"Popolo d' Italia"

danes poroča, da je italijanski vojak v Ljubljani v Jugoslaviji na cesti "spoznal" in smrtno zadel "komunista", ki je pred kratkim s ceste vngel bombu v neki ljubljanski restavrant. Bomba je enega moža ubila in štiri ranila. Atentator je bil Milan Česnik, dijak in "nevaren bandit", po zatiranju omenjenega lista.

(JIC) Milan Česnik,

žrtve italijanskega terorja, je bil med ljubljanskim dijaštvom znan kot odločen narodnjak in borec za pravice zatiranega slovenskega ljudstva v Julijski Krajini, se pred izbruhom sedanje vojne. Bil je član ljubljanskih nacionalnih društev "Preporod" in "Jadran".

Italijani pokušajo potučiti dalmatinska mesta:

Italijani so odstranili spomenik Grgrurja Ninskega in Ivana Meštrovića in vse druge spomenike in plošče, ki so spominjale na jugoslovanski Split. Stara imena ulic in trgov so zamenjali z novimi italijanskimi imeni in plošče zamenjali s kamni v slogu italijanske renesanse v velikosti 70x40 cm. Te plošče pa so postavili v višini prvega in drugega nadstropja, da jih ne bi prvi dan razbili. Prebivalci, zlasti mladina, se zabavajo s tem, da očitajo v plošče s steklenicami

HITLER SE ŽE ZDAJ PRIPRAVLJA NA ZIMO

Ko se je nemška ofenziva v Rusiji komaj pričela, že prihajajo v London poročila, da se Nemci v zelo velikem obsegu pripravljajo na drugo zimo vojne v Rusiji.

Za fronto na jugu in pred Moskvo grade Nemci hiše za prezimovanje vojske. V Nemčiji in v zavzetih deželah delajo nekatere tovarne samo zimsko obleke za vojake, ravnatako delajo stroje, topove in celo lokomotive, da bodo bolj pripravne za zimsko dobo. Tudi aeroplane gradijo s posebnimi pripravami za led in sneg.

Medtem ko se nemška armada pripravlja za zimo, nastaja vprašanje, kaj namerava storiti Hitler še to poletje. Splošno mnenje je, da bo najprej skušal odrezati južno in severno prometno pot, po kateri dobiva Rusija vojne zaloge iz Združenih držav in iz Anglije, kakor dela Japonska proti Kitajski. In če se vse to Hitlerju tuči posreči, ga še pri vsem tem čaka druga zima na ruskih stepah, kjer je nemška armada okusila vse grozote hude ruske zime.

črnila in ko svane dašn, so po vsem Splitu plošče pokrite s emilom. Splitane zlasti razveseljuje pogled na italijanske voje, ki stoje na lestvicah v znoju svojih obrazov perejo in drgnejo zamazane plošče.

Represijalije v Zagrebu:

Po atentatu na zagrebško telefonsko centralo je bilo ustreljenih več kot sto Srbov in židov, ki so jih vstali imeli zaprte v zloglasnih zaporih v Račkega ulici 9. Rodbinam, ki so ujetnikom nosile hrano, so nekoga dne sporočili, da je ni treba več nositi. Na vpraševanje, čemu ne, so jim kratko odgovorili, naj ne vprašujejo. Vse omenjene osebe so ustrelili, kot se zdi v Maksimirju. Pokopali so jih v skupnih grobovih. Rodbine so o usodi svojecev zvedele po grobarjih, ki so jim prinesli kakšne papirje in predmete, ki so jih našli pri pokopavanju ubitih. Med osebami, ki so takrat bile ustreljene, so bili med drugim: Srb Dožudić, ravnatelj hrvatskega podjetja barona Guttmanna in dva žida, Pavel Justus, tajnik istega podjetja in dr. Pavel Fischer iz Osijeka.

Ladijski lastnik Matković:

Naš znani ladijski podjetnik Matković žigar ladje sedaj plovejo v Atlantiku za zavezniške interese, je v začetku moral vsem svojim ladjam naročiti, naj se vrnejo v Split. Na skrivaj pa je vse to preklejal, s pomočjo ameriškega konzulata v Zagrebu. Junija pa je vstaška policija pod poveljništvom Boža Cerovskega vdrila v ameriški konzulat in vse premetala. Našla je pisma, ki so pojasnjevala, zakaj se Matkovićeve ladje niso vrnile in jih z velikim hrupom pribčela v časopisju, češ, da se je ameriški konzulat spušal v špijonazo. Zaradi vsega tega so Italijani zaprli starega Matkovića in ga odpeljali nekam v notranost Italije. Stariku je sedaj nad 80 let.

—Poroča Jugosl. Information Center

GLAS NARODA

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation), Frank Sakser, President; J. Lupsha, Sec. - Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays. Subscription Yearly \$6.--. Advertisement on Agreement.

Na celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.--; za pol leta \$3.--; za štiri leta \$18.--. Za New York na celo leto \$7.--; za pol leta \$3.50. Za inostranstvo na celo leto \$7.--; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y. Telephone: CHelsea 8-1242

TOBRUK JE PADEL

Tobruk je skozi sedem mesecev zdržal vse napade osiških armad in je postal zgled junaškega odpora.

Sedaj se je podal nemškemu feldmaršalu Rommelu. Padeec tako važne trnjave, kot je Tobruk, pomeni za armado feldmaršala Rommela, da mu je odprta pot v Egipt in do Sueskega kanala. To pomeni, da se južni del osiških klešč bliža severnemu delu, ki nabija na Krimu in okoli Harkova. Oba dela klešč sta namerjena na Kavkaz, Irak in Iran, kjer so najbogatejša petrolejska polja. In za Hitlerja v sedanji severni ruski in južni afriški ofenzivi ni nič važnejšega kot priti do petroleja, ki ga krvavo rabi za svoje mehanizirane armade.

Vsled padea Tobruka so zavezniki zelo prizadeti, kajti ojačiti do treba angleško armado v Egiptu na škodo ruske armade.

Velika krivda za pade Tobruka pade na Angleže, ker so se ves čas držali v defenzivi, medtem ko so Nemci in Italijani večno napadali in iz sedanjega poteka vojne je razvidno, da je samo oni še kaj dosegel, ki je napadal.

Da je krivda na strani Angležev, je razvidno iz poročila časnikarskega poročevalca Richarda B. McMillana, ki iz Kaire v Egiptu pove svoje mnenje o padcu Tobruka naslednje:

Kako se je to zgodilo? Anglija je imela najboljše opremljeno armado, ki jo je še poslala v puščavo, toda danes feldmaršal Erwin Rommel vodi svojo afriško armado po cestah proti Egiptu.

Opazujoč ves potek te kampanje je moj odgovor na to: pomanjkanje agresivnega duha.

Pri tem pa ne mislim na boreče se čete. Nikdo se ni mogel boriti bolj dločno, hrabro in neumorno. Toda v splošnem je angleški vojni stroj bolj nagnjen k čakanju, kot pa k delu.

Večkrat, ko sem želel, sem slišal: "Radoveden sem, kje bo Rommel zopet vdaril." Redkokdaj pa sem slišal: "Radoveden sem, kje bomo mi sedaj vdarili na Rommela."

V celi kampanji niso Angleži nikdar vdarili nazaj s močjo, ki so jo imeli. Najlepša priložnost je bila pred dvema tednoma, ko je Rommel vdaril skozi minska polja. Mesto da bi Angleži tedaj napadli, so odlašali dneve in dneve in tedaj je bila njihova moč že slabša.

Nemci so porabljali 88-milimetrske protitančne topove in Angleži so dobro vedeli, da imajo take topove, pa pri vsem tem so sami imeli samo slabejše topove. S tem je mogel Rommel držati angleške tanke daleč od svojih tankov.

V splošnem mislim o tej vojni, da se naj Angleži otresejo misli, da je to samo krajevna vojna, kajti to je edina fronta, na kateri se Angleži bore z Nemci. Zakaj ne bi tedaj na to fronto vrgli večje vojaške sile in pognali osiško armado za vedno iz Afrike?

Tako izraža svoje mnenje časnikarski poročevalec.

Tobruk sam na sebi ni tako važen, da bi pomenil kako večjo izgubo za zaveznike. Toda poročila pravijo, da je Rommel poleg 25.000 vojakov v Tobruku dobil tudi velikanske zaloge vojnega materijala, ki ga je šele pred nekaj dnevi pripeljal konvoj, kolikor ga je ostalo iz štiri-dnevne pomorske bitke v Sredozemskem morju. Rommel je z zavzetjem Tobruka dobil velike zaloge orožja, ki je bilo izdelano v Ameriki.

Najbolj pa je Nemcem všeč tank, ki je znan pod imenom "Grant". Popolnoma nepoškodovan je padel Nemcem v roke, tako da so ga samo obrnili, nato pa ga pognali za bežečimi Angleži. Nemci priznavajo, kako pomemben je ta ameriški tank, kajti pravijo: "Ko bi jih Angleži kaj več imeli, bi nam slaba prdila."

GOVOR SEN. PEPPER-A O ZVE-RINSTVIH OSIŠČA V SRBLJI

"Congressional Record" št. 115, 18. junija 1942. str. 5537-8.

Gospod predsednik po prijeti tvari, o kateri sem govoril, vam bom sedaj podal žalostno poročilo, o veliki tragediji, ki danes stiska in presunja srca po vsem svetu.

Pred nekoliko dnevi je jugoslovanski poslanik v Združenih državah, Konstantin Potić predal državnemu departmentu spomenico, v kateri obtožuje osišče zaradi strašnih zverstev v Srbiji.

Ta spomenica in še druga spomenica jugoslovanske vlade v izjavnosti navaja sledeče pokolje v Srbiji:

Več kot 365.000 Srbov so poklali Nemci, Italijani in pro-nacijski vojaki po vsej Jugoslaviji.

Gospod predsednik, "nečloveštvo človeka do človeka" se nikdar ni tako pokazalo, kot s temi strašnimi podatki o zverstvih, ki prihajajo iz Jugoslavije pod sovražno zasedbo.

Jugoslovanska spomenica navaja najbolj sadistične zločine v svetovni zgodovini in vsebuje in vsaški zločini, odgovorni za te zločine, so obsojeni pred očmi in v srcih vseh svobodnih ljudi vsepovsod. Ko bo prišel dan obračuna, jih čaka strašna kazen.

Po teh podatkih je bilo skoro vse s rbsko prebivalstvo v pokrajinah Banata in Bačke poklano ali vrženo v koncentracijska taborišča.

Iztrebljeno je prebivalstvo celih mest. Dobra prebivalstva v Horgošu, Subotici, Somboru, Bački Topoli in Novem Sadu tako rekoč ni.

V Subotici so sto otrok z njihovimi učitelji vred pobili pred ljudsko šolo.

Zene in otroke tega mesta so odgnali na pobrežje jezera Palik, kjer so jih postrelili in njihova trupla zneli v vodo.

Deset tisoč Jugoslovancev žive v koncentracijskih taboriščih. Sporočilo pravi, da so jih 13.000 stlačili v taborišče pri Novem Sadu in da imajo komaj prostora, da sedejo.

Pred kratkim je jugoslovanski ministrski predsednik dr. Jovanović v radijski oddaji iz Londona dejal:

"V naši domovini vlada režim terorja, klanja in iztrebljevanja. Naši bratje Slovenci so bili pregnani iz svojih domov brez usmiljenja in v najhujši zimi. Srbski narod pre-

življa trpljenje in pokolje ki ga dosej svetovna zgodovina ni poznala."

Tako imenovane nemške kazenske ekspedicije kot je dejal jugoslov. ministrski predsednik, so uničile z "ognjem in mečom" cele s rbske pokrajine.

V Kragujevcu so Nemci po besedah dr. Jovanovića "pobili vse dijake šestega, sedmega in osmega razreda gimnazija in vse profesorje z direktorjem." Dodal je, da so otroci umrli pripravljajo. "Ko so otroci kot jagnjeta padali pod strehi, so se slišali vzkliki: "Živel kraj! Živela Srbija! Streljajte! Srbski otroci smo!"

Nemci so po besedah ministrskega predsednika Jovanovića morali streljati na svoje vojake, da bi izvršili pokolj teh otrok. Grozota je bila celo zanje prevelika.

Gospod predsednik, rad bi na tem mestu izrazil svojo najodločnejšo obtožbo teh nečloveških zverstev. Madžarske, nacijske in italijanske oblasti in vsaški zločini, odgovorni za te zločine, so obsojeni pred očmi in v srcih vseh svobodnih ljudi vsepovsod. Ko bo prišel dan obračuna, jih čaka strašna kazen.

Gorje zverinskih osiškim divjakom, ko se bodo dvignile njihove žrtve in odvrgle osvraženi jarem osvajalca s pomočjo zavezniških držav.

Gospod predsednik, človek bi moral iti daleč, da bi našel narod z večjim duhom in večjo vztrajnostjo, kot je jugoslovanski narod.

Navzlic trpljenju naroda te herojske balkanske države, je tam odpor proti osiškim osvajalcem vse močnejši. Sto do stopetdeset tisoč jugoslovanskih rodoljubov se bori proti nacijem, Italijanom in Madžarom.

Te jugoslovanske junake vodi veliki junak, general Draža Mihajlović. S svojimi vojniki v divjih planinah Srbije in Bosne je Mihajlović začel dokaj močno ofenzivo proti nemškim, madžarskim in italijanskim in bolgarskim zasednim vojskam v Jugoslaviji. Jugoslovanski rodoljubi napadajo vojašnice osišča in rušijo življensko važ-

Najnovejša izdaja splošno znane slovenske koračnice

SOLDIERS ON PARADE

MLADI VOJAKI Priredil za

PIANO HARMONIKO

Jerry W. Koprivšek

Cena 40 centov

Naročilo lahko pošljite na Slovenic Publishing Co. 216 W. 18th St., N. Y. C

ne osiščne prometne črte.

Tako so Jugoslovanci paralizirali v neosvoljivem balkanskem predelu najmanj 23 osiških divizij. Dokler je general Mihajlović s svojo vojsko aktiven, osišče ne sme pomakniti iz Jugoslavije velike vojske v borbo na bolj odločilnem ruskem bojišču.

Obupno boreč se na zahodu in bojazljivo previdni na zahodu, naciji kratko in malo ne morejo najti mož in opreme, da bi zadušili vse večji odpor na Balkanu. Vsled tega se zatekajo h krutim in strahopetnim metodam maščevanja nad nedolžnimi žrtvami.

Nemci so že zdavnaj vzeli za "talce" ženo, hčerko in dva sinova generala Mihajlovića in razpisali visoko nagrado na generalova glava. Morda bodo naciji uresničili svoje grožnje in za maščevanje ubili rodbino jugoslovanskega narodnega junaka, vendar oni ne morejo zloiniti duha njega in njegovga naroda.

Hitler in njegovi sateliti spoznavajo, da je težko krotiti plamen svobode. Lahko ga zadušijo trenutno, vendar plamen plane vnovič, da požre vse tiste, ki so ga hoteli pogasiti.

JERRY KOPRIVŠEK in njegov orkester na ploščah Terezinska Polka Na planincah - valček št. 573 in DUQUESNE UNIVERSITY TAMBURICA - št. 571 Za toz cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSICH Inc. 463 West 42nd Street, New York

Peter Zgaga

Zakaj in čemu je tako.

Navedel bom le nekaj primerov, katerim navzlic razglabljanju in razmišljanju ne morem najti pojasnitve.

Gost pride na pikniški ali veselični prostor. Kdo sedi pri blagajni? Običajno tvoj najboljši prijatelj, s katerim delita redke veselje in mnoge žalostne ure življenja. Obriti in ostrici se je dal. Čevlje ima zlikane, obleko brezhibno. Po vsaki blačnici se mu vleče vzbučka guba, tako ostrina in izrazita, da bi se lahko obrezal nad njo. Za ovratnico je dal najmanj dolar, in le strokovnjak bi lahko presodil vrednost pine, ki jo ima v ovratnici zataknjeno. Z desnice se mu bleščita dva ogromna prstana. Dasi kadi cigarete in mu je po cigarah slabo, mu tiči med zobmi debela cigara. Na tvoje vprašanje, če jih je že dosti v dvorani, ti odgovori z viska doli kot bi te še nikdar ne videl.

del. — Bolj počasi cepljejo; ženske so bolj zamudne, toda do poldesetih bo polna dvorana.

Torej nič drugega nego to, ali pa še tega ne.

Kaj je obsedlo moža, da se je tako izprémnil? Ali je blagajniška čast res nekaj tako imenitnega? In čemu ima prstane na rokah ter cigaro v ustih? Kateri člen društvenih pravil pa to predpisuje? Cigara je vendar strup zanj, pa se zaradi nje z največjim veseljem in ponosom žrtvuje za narod.

Ko se ženska odpravlja zdoma, stisne v desno dlan nikelj, da ji ne bo treba na busu čenčevati debelega denarja. Ko se približa bus, vzame iz torbice robec, nikelj pa v torbico spusti. Pred nestrpnim voznikom začne stikati za nikeljem, pa ga za zlodja ne more najti. — Saj sem ga imela, v pesti sem ga tiščala, le kam je prišel?

Šele ko ga voznik z resnim glasom vpozori, da ne more več čakati, plača z večjim denarjem. Sede in začne vnovič brskati po torbici. Toda niklija ni in ni. Šele ko stopi na cesto, začuti nekaj trdega v levici. Pogleda: v dlani tišči pogrešani nikelj. Kako je zasel tja?

Kaj si misli delavec, ko samozavestno pripoveduje svojim tovarišem: — Danes sem pa sfiškal bosa, da je bilo groza. No, skrajni čas je bil, da je zvedel, kar se spodobi. Kar pihal je same jeze. Naposled je pa postal krotak kakor jaguže in mu je dva dolarja k plači primaknil.

Človek se ustavi pred veliko trgovino, v kateri ni bil še nikdar prej. Odpre vrata in zavije na desno. Vedno le na desno in nikdar ne levo. Čemu to?

Zakaj zaduji požirek iz steklenice več zaleže in je več vreden kot vsi prejšnji?

Ženski klobuk je čudna, prečudna tvorba moderne dobe. Ženske vedo o njem vse, kaj in kako, dočim je moških nepojasnljiva uganka. Bolj na siromajšno plat sem udarjen, vendar sem vedno pripravljen staviti dolar proti desetim, če mi nestrokovnjak pove, kje je pri takem modernem klobuku prednja in kje zadnja stran. Obrniti ga seveda ne sme, kajti spodaj ima razna znamenja, po katerih je to precej lahko poznati.

Čemu je kačilec najbolj zgoren takrat, kadar pipo prižiga? Povprečno mora porabiti najmanj pet žveplenk, predno jo prižge.

Ženska, ki kupi, si izposodi ali ji podariš knjigo, prebere najprej zadnjo stran. Po vsebini zadnje strani presodi, če sploh velja brati knjigo o začetka.

Moški imajo gumbe na desni strani, ženske pa na levi. Zakaj to? Posebno nerodno je takrat, kadar mož pomaga ženi oblačiti se. To so seveda samo prvi tedna zakona, navzlic temu pa ostanejo nauje neizbrisani spomini. Niso namreč redki slučaji, ko ji mož v poznejšem življenju zabrensi: — Ti pa kar molči! Še obleči se nisi znala, ko sem te vzela.

Ona pa njemu: — Ali si zabiti že pozabil, da sem ti jaz kupila poročno obleko?

In tako gre naprej, brez konca in kraja, kakor romanje v Svetlo čestno.

Naj bi to naročilo iz sob ameriškega senata doseglo herojski jugoslovanski narod. To je naše naročilo: "Drži se hrabro, jugoslovanski narod! Naj v vas plamti plamen svobode. Vse večja moč zavezniških narodov se bo kmalu čutila na vsakem bojišču te vladanske vojne. Po bežji volji bodo mračne sile tiranstva premagane in vrnila se vam bo sreča in svoboda. Družite se hrabro, heroji Jugoslavije!" (JIC)

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Izšla je nova knjižica ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Zedinjenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniki Zedinjenih držav in Poedine države. Cena knjižice je samo 50 centov. In se dobi pri: SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th St., New York

"SPANISH IN 20 LESSONS"

Španščina v 20-ih nalogah. — Špansko-angliška slovnica. — Spisal Jo E. D. L. Cortina. Ta knjiga je popolna in prav nič prikrasna. Od prve do zadnje strani je je popolnoma ista, kot jo je pisatelj napisal in kot je bila prvotno izdana za višjo ceno. Cena je zato nizka, ker so se porabile prvotne tiskarske forme, in ker je pisatelj sprejel nizjo ceno.

Po tej priložnosti stopajevalni metodi vam Cortina pomaga, da se lahko naučite španščine.

To praktično učenje ima kar najmanj nezanimivih in zapletenih slovničnih pravil ter vas uč brati, govoriti in razumeti španško.

Corintova kratko metodo so odobrili učitelji, profesorji, šole, posadnistva in eksportne trdke po celem svetu. Je praktično, priprosto in uspešno.

Prodanih je bilo že nad 2.000.000 Cortinovih knjig.

Če vas ta knjiga zanimava, jo lahko naročite pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY, 216 West 18th Street, New York, N. Y. — Cena je samo \$1.--

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

Note

PIANO HARMONIKO ali KLA VIR

- BREEZES OF SPRING TIME OF BLOSSOM (Cretal čas) SLOVENSKI FANTJE VSE BOM PRODALA SLOVENIAN DANCE VANDA POLKA VO JEZERU K O L O OHIO VALLEY SYLVIA POLKA TAM NA VRTNI GREDI MARIBOR WALTZ SPAVAJ MILKA MOJA ORPHAN WALTZ DEKLE NA VRTU OJ, MARIČKA, PEGLJAJ ŽIDANA MARELA (polka) VESELI BRATCI (mazurka) BARČICA MLADI KAPETANE KO PTIČICA TA MALA ZVEDEL SEM NEKAJ POJDI Z MENOJ DOL S PLANIN GREMO NA STAJERSKO STAJERIS HAPPY POLKA ČE NA TUJEM

35 centov komad 3 za \$1.

MOJA DEKLE JE ŠE MLADA Po 25c komad: Naročite pri KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th St., New York

Najboljši prijatelj v nesreči vam je: SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA BRATSKA, DELAVSKA PODPORNJA USTANOVA Sprejema moške in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti. ČLANSTVO: 60,000 PREMOŽENJE: \$10,000,000.00 Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ Glavni stan: 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VESTI KOMU POMAGATE... AKO PRISPEVATE ZA U. S. O. (Image of a soldier)

TRIE RODOVI

Dogodki iz nekdanjih dni. — Spisal: ENGELBERT GANGL

34

„Da, zato pojdi k nji in jutri se pripravi, da greva v mesto.“

„Še nekaj bi vam rad povedal, oče.“
„Ni treba, vse je urejeno, kar ni, bo jutri. Ne razvema me, ker bi ne mogel spati. Le pojdi k Lenki in pomni moje besede.“

Oče je sedel k peči in se stisnil v kot.

Zjutraj je pokrivala zemljo tanka pod padlega snega. Naketavalo je še vedno. V ostri burji so plesale snežinke po zraku, da se je večših videlo, kakor da lete v oblaki nazaj. Stari Zavinskak se je gorko oblekel in zavil.

„Ali se kam odpravljate?“ ga vpraša žena.

„Le pozovi Jožeta,“ reče stari.

„Pa v taki zimi! Ali se tako mudi? Saj se prehladiš.“ tarna žena.

„To ni vse skupaj nič! Pokličite Jožeta, ker se mudi. In reci hlapcu, naj zapreže.“

V tem je vstopil Jože.

„Pa danes vendar ne pojdete, oče! Počakajte, da se vreme kako ustanovi ali prevrže, saj ni nobene sile,“ pravi on.

„Sila ali ne sila — to je enako. Včeraj sem rekel, da greva danes in danes greva. Pa kaj je ta pot do Metlike? Človek stopi dvakrat, pa je tam. Prehodil sem že druga in druga pota, pa mi ni bilo nič. Zatorej se ne obotavljaj. Ali se morda bojiš ti, da ne dobiš naboča?“

In tako sta sedla na voz in se odpeljala.

Pri notarju sta kmalu opravila. Stari je ukrenil tako, da je bilo dobro na obe strani. Kakor bi se mu kamen odvalil od srca, tako lahkega se je čutil, ko je stopal s sinom iz pisarne do krme, kjer ga je čakal voz. Od veselja, da se je otrese vsega bremena, je pozabil na dušič kašelj in rade volje je plačeval za vino, da so mu kmalu zagorela lica in da je končno govoril sam za vso družbo, ki se je polagoma nabrala ob njem. Mračilo se je že, ko sta sedla s sinom na voz. Oče je začel dremati. Jože je moral paziti nanj, da se ni kimašje prevrgel z voza. V gostih kosnih je padal sneg na zemljo. V dalji je bilo videti, kakor da se trgajo v višavi sive krpice in se plešejo spuščajo k tlom.

Stari je imel nemirno noč. Obhajala ga je vročina in v prsah je čutil ostro zburjanje. Drugi dan ni mogel vstati. Sodil je, da je truden in da mu je neprijetno, ker je preveč pil. Kuhali so mu lipov čaj in mu pokladali na prsi pregrete rjuhe. A ni se hotelo obrniti na bolje. Poklicali so iz mesta zdravilnika. Gledal je bolnika, kimal z glavo, dvigal ramena. Naposled je dejal, da so ga pozvali prepoznati.

Stari Zavinskak je umrl.

Ko so ga zagrebli, je ostal spomin nanj med domačimi in med sosedi. Med temi je bilo mnogo takih, ki so bili Zavinskakovi dolžniki. Posojal je sosedom denar na visoke obresti, a kmlet je moral polig občesti privržati tudi mošt, nositi v hišo jajca in kokoši, ker se je bal zamere in sodnje. Zato so se staremu Zavinskaku laskali v lice, a za hrbtom so tarnali in tožili o njegovi grabežljivosti.

Pozabili pa so skoro na domu nanj, ko je dobila Lenka sina. Tudi je že drugič zazelena Zavinskakova gonila, in v kričečem otrokovem joku je zanrla žalost očetova in materina. Lzpnilno se je pričakovanje.

Ali kako mu bodi ime?

Jože je hotel imeti kaj domačega, Lenka se je temu upirala. „Sama imava dovolj domači imeni.“

Njen sin pa naj ža z imenom kaže, da je kaj več, nego so drugi vaški otročaji. Mati mu je meščanka, oče je bogat, kakaj bi ne imel njiju sin gosposkega imena??

Naposled je izprevidel tudi Jože, da je Lenkino sklepanje pravo, in tako sta se končno domenila, da ga krste za Friderika, a zvali ga bodo za Friceca. Že samo ime zveni tako visoko.

„To je zopet nova posebnost,“ so govorili ljudje.

Prva in največja posebnost je bila, da je nosila Lenka klobuk — in zdaj še to! Tako ime, ki ni za kmetijska usta. A vse to gotovo nalašč, samo da bi bila večja razlika med kmeti in med gospodo.

Jože je bil vajen že od mladih nog, da se je ogibal družbe svojih vrstnikov. Z dekletom, ki ga je privedel za ženo na dom iz tujine se je popolnoma ločil od njih. Tako so vsaj govorili in trdili.

„Ničesar noče imeti z nami enakega! Gospod hoče biti. Še županil bi nam, če bi imeli svojo občino.“

Niso marali nanj, a rahli so ga vselej, kadar je komu zmanjkalo denarja. Jože se je ravnal po očetovem zgledu, ker je prinašala taka uporaba denarja največ dobička. In tega je bilo treba čedalje več, ker je vedno pritiskala Lenka na moža, da naj kupi kje drugod kaj primernega, da se bodo izselili odtod.

Mati Jožetova je žvela sama zase. Odbrala si je izbo v dolenjem pri-olnčenem delu hiše in si jo uredila po svoje. (Glayno je bilo, da si je postavila v kotu oltarček in pred njim klečalnico. Po moževi smrti je mislila z vsakim hipom, da se oglasi smrt tudi pri nji. Zatorej je sklenila starka, da bo vedno p rtipravljena, naj pride smrt, kadar hoče. Navadila se je materine osamelosti tako, da se jim je zdelo čudno, ako je stopila iz sohe.)

Jože je trčil z vinom in prašiči tudi še nadalje. Večkrat ga je dovedla pot tudi v Kranj. Izbral pa si je drugo gostilno, ker se ni hotelo napeto razmerje med njim in Francetom. Ribičem izravntati. Očetova dedščina, ki jo je vzela Lenka s seboj, je napravila med obema hšama razkol. Čutili pa so ga le bolj domači ljudje; živeli so daleč narazen, zato ni bila napetost tako očividna. Le kadar se je pripeljal Zavinskak v Kranj, in zavil z vozom na drugo dvorišče, so se začeli šepetati ljudje, da je zavladal med mladimi nesoglasje.

Ako sta se France in Jože slučajno srečala, sta se obrnila vsa kv svojo stran, da si ni bilo treba podati rok. Ako pa se ista morla izogniti drug drugemu, je bil njiju pozdrav hladan, utzel sovražnen.

(Nadaljevanje.)

Govor ministra dr. Alojzija Kubarja

„Casopisi „Catholic Times“, „Catholic Herald“ in „The Universe“ so v Angliji priobčili izvlečke iz govora jugoslovanskega poslanika dr. Alojzija Kubarja, ki ga je imel v Manchester, v katoliški vseučilski ligi na katoliškem tednu v Manchester.“

Dr. Kuhar je govoril o položaju katolikov v Jugoslaviji in povedal, zakaj so katoliški Slovenci in Hrvati s takim veseljem sodelovali pri ustvarjanju skupne države s svojimi brati Srbi, ki so pravoslavne vere. Pokazal je, kaj so dosegli katoličani v štiri in dvajsetih letih v polni svobodi, ki je več kot tisoč let v prujšnjih političnih razmerah niso imeli. „Katoliško prebivalstvo Jugoslavije,“ je dejal dr. Kuhar, „je dolga stoletja žvele v drugih državah, ki so imele samo ta cilj, da bi jih nacionalno uničile. Nikdar niso bili deležni tistih pravic, ki so izvor božjega in naravnega prava in ki so atribut vsakega, pa tudi najbolj primitivnega človeškega bitja. Ko so dosegli svojo lastno državo, so mogli razviti svoj genij v plodovitnem delu. Teh 24 let, v katerih so katoličani in pravoslavni iste krvi živeli drugi poleg drugih, so triumfalni dokaz za vso ostalo Evropo, da katolicizem, če se mu da svoboda, svobodo uporablja samo v korist naroda samega, kar je tudi razumljivo, kajti narodna svoboda je med temeljnimi načeli krščanske morale.“

IV nadaljevanju svojega govora je dr. Kuhar razložil sedanji položaj Jugoslavije in prizadevanje sovražnika, da bi razdvojil Srbe, Hrvate in Slovence, da bi med nje postavil mejo prelite krvi in ubojev a to samo zato, da bi jugoslovanske narode razdvojil in uničil. Govoril je o potrebi, da je treba Jugoslavijo kot naravno skupnost Sibov, Hrvatov in Slovencev integralno obnoviti in vključiti v novo urejeno povojno Evropo kot njen organski steber.

Nasa naloga tu in v Ameriki je v glavnem ta, da prepričamo zavezniške narode in zlasti angleško govoreče demokracije, da je Jugoslavija kot skupni dom vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev element solidnosti za vsako novo Evropo, ki se želi obvarovati v bodočnosti nenitenskega in italijanskega nasilja. Ta Jugoslavija je produkt tisočletnih idealnih naporov in žrtv. Ona ni umetna tvorba, temveč naravna nujnost ki je zahtevala tudi krščanska morala.

Razni predlogi prihajajo o bodoči ureditvi v centralni južnovzhodni Evropi. Mnogi med njimi se grade na ruševinah današnje Jugoslavije. Med njimi so reformatorji, ki mislijo, da bi bilo mnogo boljše, če bi se zbralo v srednji Evropi vse države katoliške vere brez ozir na njihovo plemskno individualnost, č.š. da bi bila vera mnogo solidnejša vez za ohranitev medsebojne solidarnosti in da bi bila vera najsolidnejši temelj za tako srednje-evropsko federacijo. Vprašam vas, kaj bi to pomenilo? Nič drugega, kot uničenje jugoslovanske državne skupnosti. Moram vas opozoriti, da so take ideje nezdrave, fantastične fata morgane, da se igra s svetimi besedami, ki bi v političnem smislu v zgodovini nikdar nič ne pomenila. Več kot tisoč let smo mi, Slovenci in Hrvati, živeli v državi, ki je imela katoliško dinastijo, v kateri je živelo katoliško prebivalstvo.

Vendar so nam politični režimi v državi odrekli najosnovnejše pravice krščanske morale. Po drugi strani smo kmaj 24 let živeli v svobodni narodni državi, v kateri je prebivalstvo pripadalo raznim veram, pa smo mogli razvijati svoje moči in dosegli smo večje rezultate kot kdajkoli prej v zgodovini. Kar nas se tiče, smo podali dokaze. Zaradi tega vas opozarjam, ne verjemite propagandi, ki se igra s svetinami besedami, ki pa ima čisto drugačne cilje. Prepričan sem, da mora Jugoslavija, zedinjena kot je danes v skupni ljubezni in skupni bolečini bratov iste krvi vstati in da ji je treba v novi ureditvi dati tisto mesto, ki ji pripada kot organski skupnosti, ki je ni mogoče razdeliti. Njeno politično odposlanstvo naj bi bilo, da bi bila na svojem prostoru orodje napredka in miru, njeno versko odposlanstvo pa, da bi s stikom med brati raznih krščanskih ver pripravila veliko zedinjenje vseh krščanskih ver, za katero katoliška cerkev od večkov dela, za katero sleherni dan moli v svoji liturgični molitvi.“

SRBSKI PIKNIK

V nedeljo 28. junija prireditelja srbsko kulturno društvo „Četnik“ in „Slovenski Jug“ piknik v Vernon Hall Park, 44-62 — 211th St., Bayside, L. I. Polovica dohodka iz tega piknika je namenjena jugoslovanskim četnikom, ki se bore proti Nemcem in Italijanom. Vstopnina znaša 45 centov.

Kazipot: IRT ali BMT subway do Main St. Flushing, nato Rosewood ali Fort Totten bus št. 13 do 211th St., Bayside, L. I.

DVA ODLICNA KRAŠEVCA NA ODLIČNEM MESTU

(Nadaljevanje s 3. str.)

ljanski, ki ta čas izvršuje svoj posel z veliko vnamo, je oni del dežele, ki je pod njegovo oblastjo, privedel v tak položaj, da je pričakovati mnogo sadu.

Naslednje leto je bil Tavčar na Goriškem, kjer je na ukaz nadvojvoda Karola obiskoval župnije in cerkve, da se prepriča, kako globoko je zašlo heteranstvo med ljudstvo. Pri tej vizitaciji je sestavljal natančno zapisnik o duhovnikih in ljudih, ki jih je zasliševal, tako da nam nudi zanimiv vpogled v tedanje razmere na Goriškem. — Leto pozneje je sledila vizitacija po Kranjskem, ki je pokazala, da se kmečko ljudstvo v splošnem drži katoliške vere, a linteranstvu so bili vdanu skoro vsi plemnitaš in večina meščanstva.

Za vso slovensko javnost prevažna ustanova je bilo novo vseučilišče v Gradcu. Nadvojvoda Karol je dobro vedel, da so tuja nemška vseučilišča vzrok verskih zmed v avstrijskih deželah. Zato je sklenil za dežele Notranje Avstrije ustanoviti višjo šolo v Gradcu, ki naj bi vzgajala predvsem plemstvo in meščanstvo v bolj domačem katoliškem duhu. L. 1572 so pričeli graditi kolegij in kmalu nato začeli šolo s tremi nižjimi razredi. Jezuitska šola je kmalu dobila dober sloves, celo protestanti so tja pošiljali svoje sinove. Leta 1584 je imela že 363 učencev, skoraj polovica med njimi je bilo Slovencev. Leta 1586 je nadvojvoda spremenil višjo šolo v univerzo, kjer se je poučevalo bogoslovje in proste umetnosti. Tavčar je na svoje stroške vzdrževal tam stalno več dijakov. Ako je bilo takrat med graškimi dijaki veliko število Kranjcev, je to dokaz, kako nujno so takrat občutili potrebo na Kranjskem in sploh na jugu, po dobrih in „zobrazenih“ duhovnikih in drugih prosvitljencih.

Zasledovati vsa posamezna dela, pri katerih je Tavčar dal prvo spodbudo in uspešno pomoč, je skoro nemogoče. Važna zadeva, pri kateri je sodeloval Tavčar, je bila tudi ustanovitev škofije v Gorici, ki je pa takrat zadela na nepremostljive ovire in zato bila odgo-

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas

je nujno potreben

... in ravno v
HAMMONDOVEM NOVEM
Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO STETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

SEDAJ

40 centov

PO POŠTI
V URADU — 35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company

216 WEST 18th STREET **NEW YORK, N. Y.**

dona na poznejši čas. V zadnjih letih cerkvene vlade je Tavčar zastavljal svojo skrb in svoj vpliv za ustanovitev jezuitskega kolegija v Ljubljani. V eni izmed prošelj, ki jih je v zadevi kolegija poslal v Rim, se pritožuje, da mu manjka sposobnih mož, ki naj bi mu bili v pomoč pri pouku ljudstva.

Tavčar je doživel radost, da je sprejel prve profesorje jezuitskega kolegija v Ljubljani. Meseca marca sta došla še dva patra, Slovence, Nikolaj Koprivec in Lavrencij, baje Francoz po rodu. Meseca maja so začeli šolo z drugim in tretjim gramatikalnim razredom, katera sta vodila dva šolastika.

Škof Tavčar je preminil še isto leto, ko je videl dovršeno svoje delo. Bolehal je že dalje časa in moral iskati zdravja v neklih toplicah pri Padovi. Smrt ga je doletela v Gradcu 24. avgusta 1597. V oporoki je volil 1000 dinarjev za zidanje novega kolegija. Pokopan je na Gorenjem gradu, kjer mu je škof Hren postavil preprosto grobno ploščo iz črnega marmorja z napisom.

Tavčarja moramo prištevati med najznamenitejše reformatorje 16. stoletja. Odklival se je po zglednem življenju, pobožnosti in modrosti. Njegov vpliv se ni omejil le na ljubljansko škofijo, ampak se je raztezal

na vse južnoavstrijske dežele, tem ustanavljali podobne kotoke na Štajersko in Koroško, kakor na Kranjsko in Goriško v Gorici in Trstu so kmalu po-

legije kakor v Ljubljani — najbrž po Tavčarjevem navodilu.

Molitveniki

v krasni vezavi importirane iz starega kraja...

Slovenski molitveniki:

NEBESA NAŠ DOM — (št. 415)
2 1/2 x 4 1/2 inčev — 384 strani
Cena 75c

KVIŠKU SRCE — (št. 355)
2 1/4 x 3 1/4 inčev — 224 strani
v beleu celotidu
Cena 75 centov

KVIŠKU SRCE — št. 415
2 1/4 x 3 1/4 inčev — 224 strani
Cena 75 centov

RAJSKI GLASOVI — (št. 408)
2 1/2 x 4 1/4 inčev — 235 strani
vstrel Sv. Krišev Pot
Cena \$1.50

RAJSKI GLASOVI — št. 415
2 1/2 x 4 inčev — 235 strani
vstrel Sv. Krišev Pot
Cena \$1.50

NEBESA NAŠ DOM — (št. 415)
2 1/2 x 4 1/2 inčev — 384 inčev
Cena 75c

SKRBI ZA DUŠO (št. 408)
3 x 4 1/2 inčev — 312 strani
Cena \$1.75

Angleški molitveniki:

(ZA MLADINO)

KEY OF HEAVEN
fino vezano 35

v umje vezano 35

CATHOLIC POCKET MANUAL
v fino umje vezano L-

Slovenic Publishing Company

216 WEST 18th STREET **NEW YORK, N. Y.**